

precedent.kg

Маалыматка жетүү укугу
менен байланышкан бардык
кызыкдар болгон суроолоруңуз
менен төмөнкү дарекке
кайрылсаңыз болот:

«Прецедент өнөктөштүк тобу» Коомдук Бирикмеси
Бишкек ш., Исанов к. 8, 1-кеңсе.
720017, Кыргызстан

тел.: (+996 312) 314220 \ моб.тел. : 0 (553) 58 73 33
факс: (+996 312) 314219

«Прецедент өнөктөштүк тобунун» расмий бети
«Жарандык суроо-талап» тобу

Twitter: @precedentkg

«Прецедент» өнөктөштүк тобу

ЭСТЕТКИЧ

МАМЛЕКЕТТИК ОРГАНДЫН ЖАНА
ЖӨБОНУН КАРАМАГЫНДА ТУРГАН
МААЛЫМАТТАРГА ЖЕТҮҮГӨ
ЖАРАНДАРДЫН УКУГУ

Бишкек-2013

Маалыматка жетүү мүмкүндүгү мамлекеттик органдардын чечимдерине, аракетине (аракетсиздигине) жана ченемдик жоболоруна компетенттүү баа берүүнүн кыйла маанилүү куралы болуп саналат.

Маалыматка жетүүгө болгон укук мамлекеттик бийликтин өзүнүн ишмердүүлүгүнүн ачыктыгын камсыздоо милдеттенмеси болуп эсептелет. Таралышы коомдун коопсуздугунун кызыкчылыгына же бөлөк корголуучу кызыкчылыктарга зыян келтирүүчү маалыматтардын айрым түрлөрүнө жетүү мүмкүндүгүнө чек коюлат. Мисалы, аскер бөлүктөрүн дислокациялоо жана аскердик маселелер жөнүндө маалыматтардын жайылып кетиши мамлекеттин коргонуу жөндөмдүүлүгүн начарлатат, а чоочун адамга башка бирөөнүн жеке маалыматтарын берүү, адамдын жеке жашоосунун кызыкчылыгына зыянын тийгизет. Ошого карабастан, мамлекеттин карамагында болгон маалыматтардын көпчүлүгү коом үчүн ачык болууга тийиш, ал эми маалыматка жетүү мүмкүндүгүнө кандай чек коюлбасын, ал негиздүү болуусу керек.

Маалыматка жетүүгө болгон укук – өз пикиринди эркин айтууга болгон укуктун ажырагыс бөлүгү (Жарандык жана саясий укуктар жөнүндө Эл аралык Пакттын 19-беренеси).

Маалыматка жетүүгө болгон укук коомдун мамлекеттик бийликти көзөмөлдөшүнө жана мамлекеттик иштерге таасир көрсөтүшүнө мүмкүндүк берет.

Кыргыз Республикасынын Конституциясына (33-берене жана 52-берене) жана «Мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз адынча башкаруу органдарынын карамагында турган

маалыматтарга жетүү жөнүндө» КР Мыйзамына ылайык ар бир жаран мамлекеттик органдардан маалыматтарды талап кылып алуу укугуна ээ.

Мыйзам маалыматтарды берүүнүн төмөнкүдөй ыкмаларын белгилейт:

- 1 Жеке жана юридикалык жактарга суроо-талаптын негизинде маалыматтарды берүү.
- 2 Активдүү ачыктоо милдеттенмеси (мыйзамда көрсөтүлгөн айрым категориядагы маалыматтарды милдеттүү түрдө элге жарыялоо).
- 3 Расмий маалыматтардын фонддору, китепкана фонддору, маалыматтар базалары аркылуу мамлекеттик органдардын документтерине жана материалдарына тикелей жеткиликтүүлүктү камсыздоо.
- 4 Мамлекеттик органдардын ачык отурумдарына тикелей жетүү мүмкүндүгүн камсыз кылуу.

Оозеки же жазуу түрүндөгү суроо-талаптын негизинде маалыматтарды берүү

Маалыматтар жөнүндө суроо-талаптар мамлекеттик органдарга же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына төмөнкүдөй түрдө берилиши мүмкүн:

- түздөн-түз оозеки кайрылуу менен же телефон аркылуу;
- түздөн-түз алп барып берүү жолу менен, почта аркылуу жөнөтүп жиберүү, курьерден же байланыштын электрондук каналдары боюнча берилген жазуу түрүндөгү суроо-талап.

Суроо-талапка жооп суроо-талап жөнөтүлгөн формада канааттандырылат.

Суроо-талапты түзүү боюнча сунуштар

Биз суроо-талапты жазуу түрүндө даярдоону сунуш кылабыз

Маселени туура коюңуз, бул үчүн козголуп жаткан теманын өзгөчөлүктөрүнө талдоо жүргүзүү керек, жана, мүмкүн болушунча, сиз суроо-талап берип жаткан ведомствонун терминологиясын колдонгонуңуз абзел.

Эгер суроо-талапты кайда берүүгө сиздин көзүңүз жетпей турса, суроо-талапты бир нече органга берүүгө эч нерсе жолтоо кылбайт.

Эгер сиздин суроо-талап топторго бөлүштүрүүнү талап кылган, мисалы, даталар боюнча же кандайдыр бөлөк категориялар боюнча маалыматтардын кеңири чөйрөсүн камтыса, дайындалган аткаруучуну билүү жана түшүндүрүү үчүн аны менен жолугушуу жакшы болор эле.

Суралып жаткан маалыматтарды берүүдөн баш тартылган учурда сиз алар мамлекеттик жашырын сырга же конфиденциалдуу маалыматка кирерин жана мындай чектөөлөрдүн максатка ылайыктуулугун жана зарылдыгын негиздеген түшүндүрмөнү алууну каалай тургадыгыңызды эскерте кетиңиз.

Эгер сиздин оюңуз боюнча, сиз сурап жаткан маалыматтар жашырын же конфиденциалдуу маалыматка таандык болбосо, мамлекеттик органдын мыйзамсыз жашыруусун сотто талашыңыз.

Жарандар үчүн сунуштар

Маалыматтын эмне үчүн керек болуп жаткандыгынын жүйөсүн түшүндүрүүнүн кажети жок. Бирок, суроо-талаптын маани-маңызы кандай түрдөгү маалымат талап кылынып жаткандыгы жөнүндө бир жактуу түшүндүрүп турууга мүмкүндүк бергендиги маанилүү.

Суроо-талаптын автору ага зарыл болгон документтердин же материалдардын бардык реквизиттерин так билүүгө милдеттүү эмес, бирок ал аларды билсе жана көрсөтсө, бул жооп алууну тездетет. Почта аркылуу жөнөтүүдө атайын билдирүүнү толтуруу менен «буюртма» почта кызматын пайдалануу керек. Өзгөчө принципалдуу суроо-талапты конвертке салынган предметтердин эсеби көрсөтүлгөн атайын бланкты толтуруп (суроо-талаптын предметин жана анын барактарынын санын көрсөтүү керек), «баалуу кат» менен жөнөтүү керек.

Суроо-талапты жеке же курьер аркылуу берүүдө суроо-талаптын көчүрмөсүн даярдаңыз – ушул көчүрмөгө суроо-талапты кабыл алган адам өзү жөнүндө маалыматтарды жана жалпы бөлүмдүн же иш кагаздар бөлүмүнүн телефон номурун көрсөтүү менен, алгандыгы тууралуу тастыктап, колун коюп берүүгө тийиш. Кийинчерээк бул телефон аркылуу жоопту даярдоо кимге тапшырылгандыгын тактап билүүгө болот.

Жазуу түрүндөгү суроо-талапка эки жумалык мөөнөттүн ичинде жазуу түрүндө жооп берилүүгө тийиш.

Суроо-талапка жооп алуу үчүн мөөнөттү эсептөө мамлекеттик орган жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы тарабынан суроо-талап алынган күндөн башталат жана алардын жооптору байланыштын почта бөлүмдөрүнө, автордун жеке өзүнө, же анын курьерине, же өкүлүнө берилген, же байланыштын электрондук каналдары боюнча жөнөтүлгөндүгү жөнүндө белгиленген күнү аяктайт.

Эгер эки жумалык мөөнөттүн ичинде суроо-талапка жооп даярдалбаган болсо, мөөнөтүнөн кечиктирилип жаткандыгынын себептери көрсөтүлүү менен, бул жөнүндө суроо-талапты жөнөткөн адамга билдирилет. Мөөнөтүнөн кечиктирүү эки жумалык мөөнөттөн ашпоого тийиш.

Белгиленген мөөнөттө суроо-талапка жооп берилбесе же жооп берүүгө мөөнөттүн узартылгандыгы жөнүндө билдирүү жок болсо, суроо-талапка жооп берүүдөн баш тартылгандык катары каралат.

Маалыматты берүү жөнүндө жазуу түрүндөгү суроо-талапка жооп кызыкдар болгон адамдын суроо-талаптын ошол эле маселе боюнча кайрадан кайрылуусунун зарылдыгын четке кагып, толук мүнөздө болууга тийиш.

Эгер суралып жаткан маалымат жетүү мүмкүндүгү чектелген маалымат болуп саналган учурда, сурап жаткан адамга маалыматты берүүдөн баш тартылгандыгы жөнүндө жооп жөнөтүлөт, бирок мында маалыматты берүүдөн баш тартылгандыгынын

жөнүндө жооп жөнөтүлөт, бирок мында маалыматты берүүдөн баш тартылгандыгынын негизи катары мыйзамдын нормаларына айкын таянычтардын көрсөтүлүшү менен баш тартылгандыктын себептерин жүйөлөө зарыл.

Баш тартуу маалыматты берүүдөн баш тартылгандыгына даттануунун жолдорунун жана тартибинин түшүндүрмөлөрүн камтууга тийиш.

Суралып жаткан документ башка мамлекеттик орган же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы тарабынан каралууга милдеттүү болгон учурда, суроо-талап тийиштүү органга жөнөтүлөт, ал орган ушул суроо-талапка жооп берүүгө милдеттүү болот. Эгер суроо-талапта байланыш телефондорунун номери же байланыштын бөлөк каражаты жөнүндө маалыматтар көрсөтүлгөн болсо, суроо-талаптын аткаруучусу сурап жаткан адамга суроо-талаптын жөнөтүлгөндүгү жөнүндө билдирет жана жазуу түрүндөгү суроо-талапта бул тууралуу белгилейт.

Маалыматка жетүү жөнүндө мыйзамда көп учурда маалыматтарга жетүү мүмкүндүгүнө чектөөлөргө карата так эмес жазылган, бул мамлекеттик системанын ачыктыгына өбөлгө түзбөйт. Маалыматка жетүүгө баш тартылгандыгынын негиздүүлүгүнө баа берүүдө жарандар жүйөлүү маани менен эл аралык укукту жетекчиликке алуусу керек.

Маалыматтарга жетүү мүмкүндүгүнө чектөөлөрдү белгилеген мыйзамдар

Мамлекеттик жашыруун сырларды (мамлекеттик, аскердик, кызматтык жашыруун сыр), коммерциялык жана банктык жашыруун сырларды коргоонун укуктук негиздери, тергөөнүн жашыруун сырлары тийиштүү мыйзамдар менен аныкталган, а аларга кол салуу кылмыш жоопкерчилигине алып келет (Кыргыз Республикасынын Кылмыш-жаза Кодекси).

Кыргыз Республикасынын Жарандык кодекси жарандардын жеке жашоосунун сырларын жана анын дарыгердик жашыруун сыр, асырап алуудагы жашыруун сыр, телефондук сүйлөшүүлөрдөгү, почтадагы, телеграфтагы билдирүүлөрдөгү, компьютердик маалыматтардагы жашыруун сырлар сыяктуу айрым түрлөрүн коргоого болгон укуктарын карайт. Бул укуктар кылмыш-жаза мыйзамы менен да корголот.

Салык мыйзамы фискалдык органдардын кызматкерлерине белгилүү болгон айрым салык төлөөчүлөрүнө карата маалыматтардын жашырындыгын коргойт (Кыргыз Республикасынын Салык Кодекси)

Маалыматтардын берилбегендиги үчүн жоопкерчиликти белгилеген

Мыйзам жаранга маалымат берүүдөн баш тартылгандыгы үчүн (КР КЖК 138-б.), ошондой эле адамдардын өмүрү жана саламаттыгы үчүн коркунуч жараткан жагдайлар жөнүндө маалыматтарды жашыруу же бурмалоо үчүн кылмыш жоопкерчилигин карайт (КР КЖК 257-б.);

Административдик жоопкерчиликке төмөндөгүлөр алып келиши мүмкүн:

добуш берүүлөрдүн же шайлоолордун жыйынтыктары жөнүндө маалыматтардын берилбегендиги же жарыяланбагандыгы (КР АЖК 58-б.);

шайлоочулардын добуштарын санап жатканда катышкан адамдарга добуш берүүнүн жыйынтыктары жөнүндө протоколдун көчүрмөсү берилбегенде (КР АЖК 58-1-б.)

Борбордук шайлоо комиссиясы тарабынан расмий интернет-сайтта маалыматтар жайгаштырылбаганда (КР АЖК 58-2-б.)

шайлоочулардын тизмеси менен таанышууга жарандардын укуктары чектелгенде (КР АЖК 59-б.);

шайлоолорду (референдумду) өткөрүү боюнча шайлоо комиссиясынын төрагасынын бюджет каражаттарынын сарпталышы жөнүндө отчету жарыяланбаганда (КР АЖК 60-б.);

жаранга документтер менен таанышуу мүмкүнчүлүгүн берүүдөн негизсиз баш тартылганда (КР АЖК 63-б.).

Маалыматты берүүдөн баш тартууга даттануу

Маалыматты берүүдөн баш тартылганда, ошондой эле ушул Мыйзамдын талаптарын бузган жооптуу адамдын бөлөк аракеттери жана чечимдери маалыматты сурап жаткан адамдын тандоосу боюнча жогору турган кызмат адамына, Кыргыз Республикасынын Акыйкатчысына (Омбудсменге) же Кыргыз Республикасынын мыйзамына («Мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын карамагында турган маалыматка жетүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын мыйзамынын 35-беренеси) ылайык сот тартибинде даттанылышы мүмкүн.

Суроо-талаптын бланкынын

Сиз маалымат алууну каалаган мамлекеттик органдын же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органынын аталышын жана (же) мамлекеттик органдын же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органынын кызмат адамынын фамилиясын жана инициалын жазыңыз

Андан ары өзүңүздүн ФАА толугу менен, туулган жылыңызды, жашаган жериңизди көрсөтөсүз.

Эгер суроо-талап юридикалык жактын атынан жөнөтүлүп жатса, башкаруу органынын толук аталышын, турган жерин, жазуу түрүндөгү суроо-талапка кол коюучунун фамилиясын жана кызматын көрсөтөсүз.

СУРОО-ТАЛАП

«Мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын карамагында турган маалыматка жетүү жөнүндө» Мыйзамдын негизинде төмөнкү маалыматты берүүнү өтүнөм:

Приложение: (в случае, если запрос направляется от имени юридического лица, необходимо приложить копию свидетельства о регистрации юридического лица)

Датасы _____

Колу _____